

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΧΗΜΕΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ 2017

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.δ

A2.γ

A3.α

A4.β

A5.δ

ΘΕΜΑ Β

B1.

α) $F < Na < K$

K: 1 ομάδα, 4 περίοδος

Na: 1 ομάδα, 3 περίοδος

F: 17 ομάδα, 2 περίοδος

Η ατομική ακτίνα αυξάνεται στον Π.Π. από πάνω προς τα κάτω σε μία ομάδα, λόγω αύξησης των ηλεκτρονιακών στοιβάδων και από δεξιά προς τα αριστερά σε μία περίοδο, λόγω μείωσης του πυρηνικού φορτίου. Άρα το K έχει την μεγαλύτερη ακτίνα (πιο κάτω και αριστερά) και το F την μικρότερη (πιο πάνω και δεξιά). Το Na λόγω θέσης έχει την ενδιάμεση ακτίνα.

β) Cr: $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^5 4s^1$ 4 περίοδος, 6 ομάδα

Ο Fe βρίσκεται στην 4 περίοδο, 8 ομάδα άρα

$Fe^{2+}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^6$

γ) F : 2 περίοδος, 17 ομάδα

F: $1s^2 2s^2 2p^6$

Cl: 3 περίοδος, 17 ομάδα

Cl: $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$

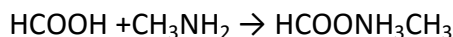
H: 1 περίοδος, 1 ομάδα

H: $1s^2$

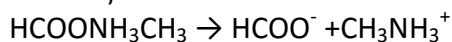
Άρα τα ιόντα F^- , Cl^- , H είναι ισοηλεκτρονικά με τα διπλανά τους ευγενή αέρια.

B2.

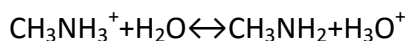
α) Τα δύο σώματα εξουδετερώνονται

Το άλας δίσταται

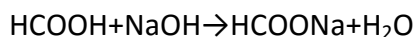

Τα δύο ιόντα ιοντίζονται

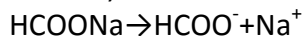

Άρα το διάλυμα ουδέτερο.

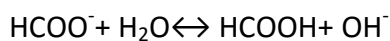
β) Τα δύο σώματα εξουδετερώνονται

Το άλας δίσταται

Το Na^+ δεν αντιδρά με το νερό γιατί προέρχεται από ισχυρό ηλεκτρολύτη

Άρα το διάλυμα είναι βασικό.

B3.

Για διαλύματα ασθενών οξέων ισχύει

$$K_{\text{a}} = \alpha^2 c \Rightarrow \alpha = \sqrt{\frac{K_{\text{a}}}{c}} \quad \text{για να μείνει η } K_{\text{a}} \text{ σταθερή θα πρέπει όσο αυξάνεται η}$$

συγκέντρωση να μειώνεται ο βαθμός ιοντισμού, δηλ. ο α και η c μεταβάλλονται αντίστροφα. Άρα σωστό το διάγραμμα (ii).

B4.

α) $\text{Hαντ} > \text{Hπρ}$ αλλά $\Delta\text{H} = \text{Hπρ} - \text{Hαντ}$ οπότε $\Delta\text{H} < 0$ συνεπώς η αντίδραση είναι εξώθερμη.

$$\beta) \text{i) } \Delta\text{H} = -348 + 209 = -139 \text{ KJ}$$

$$\text{ii) } E_{\alpha} = 209 \text{ KJ}$$

iii) Για την αντίστροφη αντίδραση $E_a = 348 \text{ kJ}$

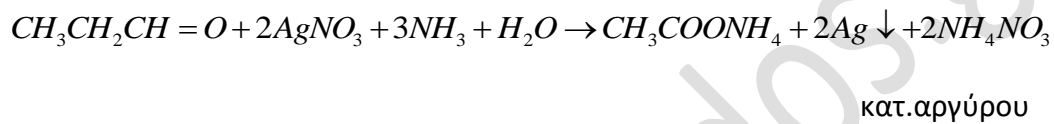
ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

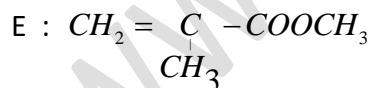
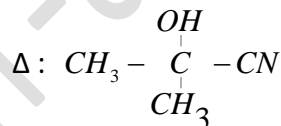
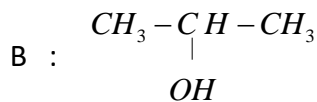
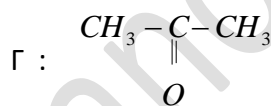
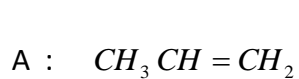
$$C_n H_{2n} O \quad 14n + 16 = 58 \Rightarrow 14n = 42 \Rightarrow n = 3$$

C_3H_6O αντιδρά με Tollens άρα είναι αλδεΐδη

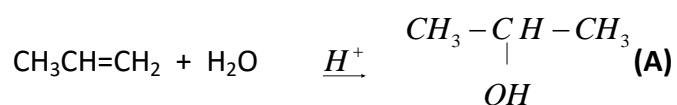
Σ.Τ. $CH_3CH_2CH=O$

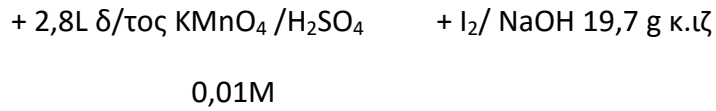
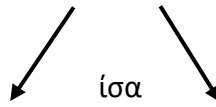

Γ2.

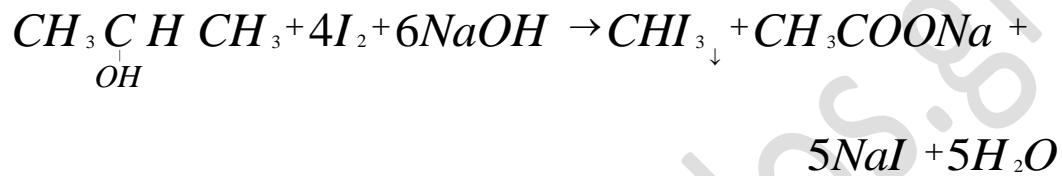
Γ3.

2^ο μέρος

Αλογονοφόρμικη αντίδραση δίνει μόνο η αλκοόλη (A)

1 mol

1mol

0,05 mol

0,05 mol

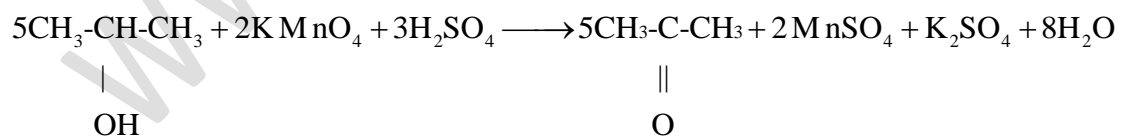
$$n_{\text{I}_2} = 19,7/394 = 0,05 \text{ mol}$$

$$\text{Άρα } n_{\text{ολA}} = 2 \cdot 0,05 = 0,1 \text{ mol}$$

1^ο μέρος

Οξειδώνονται και οι δύο αλκοόλες

(A)

5mol   2mol

0,05   x

$$x = 0,02 \text{ mol KMnO}_4$$

$$n_{\text{ολ KMnO}_4} = 0,01 \cdot 2,8 = 0,028 \text{ mol}$$

$0,028 - 0,02 = 0,008 \text{ mol KMnO}_4$ αντιδρούν με την 1-προπανόλη **(B)**

(B)

$$5 \text{ mol} \qquad \qquad 4 \text{ mol}$$

$$\frac{X}{\qquad\qquad\qquad} \qquad \frac{0,008}{\qquad\qquad\qquad}$$

$$X = 0,01 \text{ mol (B)}$$

$$\text{Άρα } n_{\text{ολ B}} = 2 \cdot 0,01 = 0,02 \text{ mol}$$

$$0,1 + 0,02 = 0,12 \text{ mol παραγόμενων αλκοολών (A),(B)}$$

Αλλά τα mol του προπενίου είναι $n = 6,3/42 = 0,15 \text{ mol}$. Οπότε

στα $0,15 \text{ mol C}_3\text{H}_6$ μετατρέπονται σε προϊόντα $0,12 \text{ mol}$

$$\frac{100}{\qquad\qquad\qquad} \qquad \frac{X}{\qquad\qquad\qquad}$$

$$X = 80 \text{ mol Άρα } 80 \%$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

β) HI : αναγωγικό γιατί το I οξειδώνεται

H₂O₂ : οξειδωτικό γιατί το O ανάγεται

γ) 100 ml   17 g H₂O₂

$$\frac{400}{\qquad\qquad\qquad} \qquad \frac{X}{\qquad\qquad\qquad}$$

$$x = 68 \text{ g H}_2\text{O}_2$$

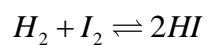
$$n_{\text{H}_2\text{O}_2} = \frac{68}{34} = 2 \text{ mol}$$

1 mol H₂O₂ παράγει 1 mol I₂

$$\underline{2 \text{ mol}} \quad \underline{2 \text{ mol}}$$

άρα 2 mol I₂

Δ2.

Αρχ: 0,5mol 0,5 -

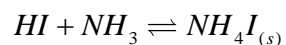
Αντ/παρ: x x 2x

Χημ.ισορ.: 0,5-x 0,5-x 2x

$$\Rightarrow K_c = \frac{\left(\frac{2x}{V}\right)^2}{\left(\frac{0,5-x}{V}\right)^2} \Rightarrow 8 = \frac{2x}{0,5-x} \Rightarrow 4-8x = 2x \Rightarrow 4 = 10x \Rightarrow x = 0,4 \text{ mol}$$

Αρα έχουμε 0,1mol H₂, 0,1mol I₂ και 0,8mol HI

Δ3.

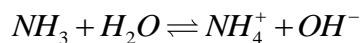

Η θέση της χημικής ισορροπίας δεν μεταβάλλεται με την αφαίρεση ποσότητας NH_4I , γιατί είναι στερεό και δεν συμμετέχει στην Κc. Άρα δεν επηρεάζει τη χημική ισορροπία.

Δ4.

Αρχικά

Αρχ: 0,1M   -   -

Ιον/παρ: x   x   x

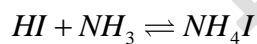
Ι.Ι.:   0,1-x   x   x

$$pH = 11 \Rightarrow pOH = 3 \Rightarrow [OH^-] = 10^{-3} M$$

$$K_b = \frac{X^2}{c} \Rightarrow K_b = \frac{10^{-6}}{10^{-1}} = 10^{-5}$$

Προστίθεται οξύ άρα το pH μειώνεται $pH = 9 \Rightarrow pOH = 5 \Rightarrow [OH^-] = 10^{-5} M$

pH βασικό άρα περίσσεια NH_3

Αρχ: c M   0,1   -

Αντ/παρ: c   c   c

Τελ: -   0,1-c   c

Δημιουργείται ρ.δ. $C_\beta = 0,1 - C$ $C_{\alpha\xi} = C$

$$pOH = pK_b + \log \frac{C_{\alpha\xi}}{C_\beta} \Rightarrow 5 = 5 + \log \frac{C_{\alpha\xi}}{C_\beta} \Rightarrow C_{\alpha\xi} = C_\beta \Rightarrow C = 0,1 - C \Rightarrow$$

$$2C = 0,1 \Rightarrow c = 0,05 M$$

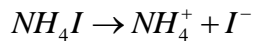
$$n_{HI} = 0,05 \cdot 0,1 = 5 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$$

Δ5.

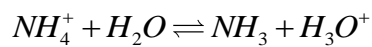
$$\alpha) C_{NH_4I} = \frac{0,01}{0,1} = 0,1M$$

Το άλας δίσταται

0,1M 0,1M 0,1M

Ιοντίζεται το NH_4^+

Αρχ: 0,1 M - -

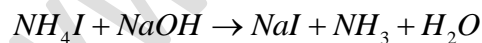
Ιον/παρ: y y y

Ι.Ι.: 0,1-y y y

$$K_a = \frac{10^{-14}}{10^{-5}} = 10^{-9} \Rightarrow 10^{-9} = \frac{y^2}{10^{-1}} \Rightarrow y = 10^{-5} M \quad pH = 5$$

β) Τελικό pH=9 βασικό

1^η Πλήρης αντίδραση

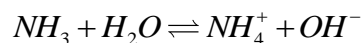
Αρχ: 0,1 M c - -

Αντ/παρ: 0,1 c 0,1 0,1

Τελ: - 0,1 0,1 0,1

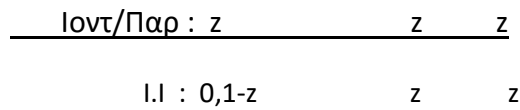
Το NaI δεν επηρεάζει το pH

Η NH_3 ιοντίζεται

Αρχ: 0,1M - -

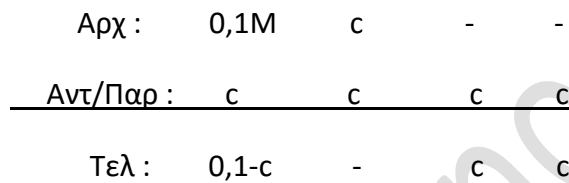
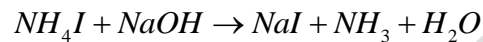
$$K_b = \frac{z^2}{c} \Rightarrow 10^{-5} = \frac{z^2}{0,1} \Rightarrow z = 10^{-3} M$$

Άρα $pOH = 3 \Rightarrow pH = 11$ απορ.

2^η Περίσσεια NaOH

Η περίσσεια του NaOH μαζί με την παραγόμενη NH_3 δίνει $pH > 11$ απορ.

3^η Περίσσεια NH_4I

Δημιουργείται ρ.δ. $C_\beta = C$
 $C_{o\xi} = 0,1 - C$

$$pH = 9 \Rightarrow pOH = 5$$

$$pOH = pK_b + \log \frac{C_{o\xi}}{C_\beta} \Rightarrow 5 = 5 + \log \frac{C_{o\xi}}{C_\beta} \Rightarrow C_{o\xi} = C_\beta \Rightarrow C = 0,1 - C \Rightarrow$$

$$2C = 0,1 \Rightarrow c = 0,05 M$$

$$n = 0,05 \cdot 0,1 = 5 \cdot 10^{-3} \text{ mol NaOH} \quad \text{δεκτό}$$

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΣΟΦΙΑ ΧΑΛΚΙΑ